

הרמזין והרשב"א, ועמ"ש לקמן קכג. (י"פ) מתני'. כהנהגה ותגלה. (שבת מח א) מוס' ד"ה דומים.

ממלא את הקיתור ונותן לתחת הכר כו'. לזון הרע"ז וע"פ שהוא מלא מוכין כו', והוא לקוח מפי הרמז"ם. ע"כ נמתיק יבשים חמרי דל"מ הנל, דנמתיק פ"ד הל"ד אינו ממיר אלא נדבר שא"מ הנל, וכן לזון רש"י לעיל (לד). נמשנה נד"ה וטומיין א"ה"ס נקופה על מוכין ועל גמרא (מת). מוכין טעמן דין כו' וטעם נבדילתא טומיין כו' ונמוכין, י"ל הכל ביבשים, לדבר המוסף הנל אף מנעו"י אסור. (ד"ש) (י"פ)

גמרא. מותר להטמין את הצונן. בירושלמי תלי דין זה נחרי טעמי דהטמנה, לטעם ממי הקשה או שמה ירמיה ליכא צונן, ולטעם מפני צונן דנמ"ד איכא גם צונן ע"ש. וזה אין שייך כ"א צננה"מ שהיה דרכן ללמוד בע"ש אחר מעיר, והכל מייירי בכל השבת דלן שייך טעם זה, וכן מובאר בירושל' סוף ה"ג דשם גבי ר' המיר להטמין את הזון, הוזכר שם משמטיה. (י"פ) (י"פ)

אר"ה אמר רב כו'. הגרי"פ הגיה רב. וטעמו נראה מדפריך ע"ז והתניא רבי כו' ומשני הו' המקמיה כו'. אמת שמלניו ר"ה א' רבי צניטין (עד) ונכתובת (ס פ 3), ומה דמשמע נב"ה"ד דלפטר להגיה סח רב, חתח רבי, המיה דהא כהא דגיטין מתקאמר על הצריחה לא מני כו' מוכה דרבי גרסיין, וכן נכתובת מדפריך ע"ז נאלא כו' לרבי אידי ואידי כו', ומה שהגיה עוד מפסחים ומבי"ב, כפסדים שלפניו הגי' שם (רב). אכל מ"מ אינו מוכר להגיה כאן רב, לפי מ"ש ציננות (פ). דשפיר פריך מרבי על רב. (ד"ש) (י"פ)

מקמי שמעיה כו' לבתר שמעיה כל"ל.

רבי שמעאל ברבי יוסי כו' וכפוף. יצמות קד ע"א ד"ה אכל. ירושלמי פ"ה ה"א, נדרים פ"ו ה"א (הגרל"צ).

אע"פ שאמר. ע"י ח' הרמז"ן.

כיצד הוא עושה. ע"י מוס' לזון גרסי ליה, ור"ר יונה ה"ר"א"ש מקיים גי' הספרים ע"ש.

רשב"ג אומר לא אסרו. (לעיל לה 3) מוס' ד"ה פינה.

ארתוחי קא מירתח לה. י"כ קשה לדעת הר"ף כ"פ צמה מדליקין דלסור הטמנה נדבר שאינו מוסף הכל משמטיה מטעם שמה יעמין נדמן, א"כ מאי קאמר הכא ארתוחי. שזי מאלתא נל"מ פ"ד מה"ש ה"ג השקפה זה על הר"מ ועי"ש.

טמן וריבס בדבר שאינו ניטל. (שבת קכג א) מוס' ד"ה הא.

רש"י. ד"ה ואיתי לי מיא. שהחמין כו' ובחול. י"ל דל"ל בחול נלי ו' דמשמע דל"ל הנן י"ד דמסמך א"ל. ומוכח מדכרי דסל"ל הכי אוקריין בל"ח פ"ה א"י שנה ס"ד ומעוט הכי שנמ"א שם, ומדוע לא הביאו הפוסקים דעמו ז"ל.

ד"ה אדם חשוב שאני. שהרואה אותו כו' ומיקל יותר. י"כ פ"ד פירש"י פרק הכותב דף פו. אמנם צמ"ק (י"ב) פירש"י אהן עובדא גופא דל"ח חשוב יש לו להמיר על עצמו, משמע אדם בלח חשוב רואים.

ד"ה ה"ו נוטל. א"י שלטול שמצדדו כו'. י"כ עיין מ"ש רש"י דף קפה ע"כ נד"ה לא שו, גם עיין דף קכג ע"א נבש"י ומקפוט שם.

כא"ד. שמצדדי הכסוי נופל כל"ל.

תוספות. ד"ה מקצה (נעמ' קודם). ואין להקשות לפירוש הערוך דמה פריך לשמואל. עיין מהר"ם דלפירוש הראשון לא קשה מיל. ולפי מ"ש הר"ם בפירוש המשנה (סוף פ"ק דלנאים) דנקט מקצה עליו לרבותא לענין כלאים וצביעות אף דמטוי כדכ"ר שחילה מותר, וא"כ גם לדין קשה קודמת החוס', וי"ל לדידין קשה מיצת אס, אס מקצה עליו, דלילו לרבותא הוה ליה לנימיר אפילו מקצת עליו, וא"כ הך מיצת אס מילי שבת נקטיה, ולו מני אחיז כר"א בן תמאי, דלדידיה אפילו אינו מגולה מותר.

ד"ה כהו. אבל אם גילהו בידים מבעוד יום כדי לכסותו משתחשך. עיין צ"ח סימן רנו, וע"י ק"ג על הר"ש.

ד"ה או שטמן. דהא תנן נוער את הכיסוי כו'. י"כ ולפי גירסת דידן נוטל את הכסוי והן נופלות משמע דהכסוי מגולה, ועיין נבש"א ור"ן נכס הר"ה.

דף נא ע"ב

גמרא. מיחם ע"ג מיחם. לעיל מח ע"א ד"ה מ"ש.

אבל לא קדרה. גי' הר"ף וקדרה ע"ג כו', וז"ה נמנצ"ן בשם גי' הגאונים.

וכשם שאין טומיין. ע"מ"ש לעיל עמוד א.

ואין מדוקיין לא את השלג ולא את הברד כו'. ע"י פניס מאירוח ח"א ס' פד. (מהר"ש) מתני'. כמה בהמה יוצאה כו' בזממא. לקמן ק"א ע"כ רש"י ד"ה וזממא, מגילה ו ע"א רש"י ד"ה וזממא, חולין ע"כ ע"כ ד"ה למאי הלכתא.

וטובלין. י"א וטובלין חסר יוד, ויש פנים לשמי הנוסחאות.

גמרא. נאקתא חיוריה. י"כ מגלה נקבה גדולה, ערוך רש"ל. וכן משמע נב"ה א"ה פרכא א רבמי צניס, נעובדא מד חמינא חתא לירושלם, דפתח בנפקה ומסכים בגמלא ש"מ זחאל הוא. מיהו אינו מוכח משם לומר דגמל וזכר לא מקרא אפקה. גם דברי רש"י ז"ל לא משמע כן, וגם צעירי יפלא בין זכר ונקבה לענין שמייה, ופי' רש"י נמגלת אסתר על אשתהרנים דשני מיני גמלים הם, ולפי"ו ינחא סדיר.

חמרא לובא. יצמות עו ע"כ ד"ה מימיין, חמדי לז ע"א ד"ה ימיין, צבורות ע"כ ד"ה חשעים.

דינגרי דחמרא שערי. כעין זה לק' (קל"ב). דיה נכחי ומשכח צניגרי.

ד' בהמות וכו' הסוס ופרד. ע"י מוד וקליעה [וא"ס ס' שפ].

לובדקים וגמל יוצאין באפסר. אין להקשות מזה אדחמרא לעיל דבמנות וחו לא, ד"ל ללובדקים הי' בכלל חמור. וי"ל שהובאה כלן הן מתניתא לרבי נבזיה לאסור נטירותא יתירתי לדין ולובדקים יוצאים באפסר, ע"כ דהשכי צמתינן לובדקים צמתינן לאסור גמל צמתינן, ודחי כנלשא.

אלא לאו חתול איכא בינייהו כו'. ע"י (ע"ז ל:). דשורכא בכלל בהמה, וע"י בריכות (נ:). חתול בנתרא דקרי ליה שונרא, וע"י לקמן (ע"ה): נבש"י ד"ה כיון דנלשא, וע"י רש"י פסחים (כא). ד"ה בהמה וז"ע.

אמר שמואל הלכה כחנניה. לפי הק"נ בירושל' על מאי דלמר הכא אסור שמואל בשם ר"י כמה דתימר לענין איכא שור שאר כל הבהמות לענין היתר, דהיינו כל נטירותא יתירתי' לאו משוי הוא, הוא כמ"ש הכא דפסק כחנני, וכן פי' גליון שם. אכל ממנ"ש בה"ד, וצבייה רב"ה ר"ה ר' צה ו' שמואל תריהו אמרין אפי' להמשך בןן אסור, והוא כמ"ש כאן לקמן בין לני בין לשמר אסור, דנטיירות יתירתי משוי הוא, והוא כמ"ש אפי' לקמן נב ע"א אפי' דשמואל, וקשי' סמירתי מיתרות דשמואל בירושלמי גופה אהדרי, וע"י פ"ה מ"ש בזה, והוא דלא קאי היתיר כ"א על כגון לובדקים צמתינן, דלף דקני לכו באפסר, משום דאורחיהו צבחי שרי כמ"ש המוס' ד"ה או ללגת, ויש ראייה בירושלמי לדברי המוס'. והפ"מ פי' שם צנאופן אחר ע"ש.

הדמיה חמרא דלוי. ברכות מו ע"כ ד"ה דין, וע"ש נב"א"ש מו ע"א, יומא לו ע"א נב"א"ש ד"ה שלחה.

רש"י. ד"ה חמרא לובא. הכרשים והלובים. וכן צבילאי (יא, מג) ולבין וכו' צמתינן, ומונח בירושלמי.

ד"ה [מחליפין מהו הס' ד]. תוספות. ד"ה אין. וכל הזהיר בו תבא ע"כ. נבדד מעורב גמים, אכל לרחוק בטלג לנד שהתחילו צו המוספת אסורא נמי איכא, ת' ג"ו ח"א נב"א"ש כולל ג' סימני ד עליה סה ד"ה ג"ו ע"כ.

ד"ה כמה. שביתת בהמתו. וכל מי אפילו של יום כמ"ש המוס' צ"ק נה סד"ה הנהיג. (רא"ד) בא"ד. ומיהו לאו כו' ליכא אלא במחמר אחר בהמתו כו'. ע"י רש"י (ע"ז טו) להיפוך, וע"י מאירי שבת דף ק"ג ד"ל כמסו, וע"י ש"ך יו"ד ס' קנא, ומ"ש א"ה רש"י ס' אה, וע"י מוספות יו"ט פ"ד דפסחים מ"ג, וע"י חתם סופר א"ה ס' סז צדייט אל, וע"י פני יהושע כאן צנור, וע"י שו"ת שו"ת אש"ז [קמח] ח"ג ס' סד.

ד"ה חמרא לובא. ואמרין בירושלמי גרים הבאים מלוב מהו להמתין להם ג' דורות ומייתי עליה דהאדא עלם מצראה צרוחין ליה לוב. י"כ בירושלמי שלפנינו ריש פירקין נאמר צוה"ל מן דין חמו פולא מנרתי דין רבון אינון חוסיין ליה לינו כדי גביי חוסיין ליה פול מנרתי, הלא אמרת גר מלובי לך להמתין ג' דורות עכ"ל, וכן מובא הגי' בירושלמי בערוך ערך לנדקה. וכן עלם ש"י המוס' לא ידעתי להולמו, וצ"ל ספק דט"ס נפל צבדיהס.

בא"ד. בירושלמי דפקיין (הגרל"צ).

בא"ד. עלם מצראה. שם איחא פול המזרי כד הוא קרייז חוסיין ל' לוב, וכד הוא יבש חוסיין ליה פול המזרי.

דף נב ע"א

גמרא. חמור שעסקיו רעים. בירושלמי ע"ש ר' זעירא בשם שמואל. וגם מזה מוכח כמ"ש דס"ל להירושלמי אפי' דשמואל דנטיירותא יתירתי אסור, דרק נשור שעסקיו רעים ולא סגי אלא בנלא או היתר צמתינן.

עו שחקין. ירושלמי ב"ה פ"ב ה"ח (הגרל"צ). ע"ש ר' ב"ה בשם שמואל.

א"ר ירמיה כל"ל (ול"ג ליה).

חד אמר בין לניו. בירושלמי שם איחא ר' ב"ה, רב ור' שמואל תריהו אמרין אפי' להמשך בה אסור. א"כ ל"פ רב ושמואל צוה והוא דלא כהנבל. אף בירושלמי כאן איחא ר' ב"ה ור' שמואל תריהו כו', ולימא חציבת רב, והוא כהנבל וכאפי' כו', בולא קשה לומר דר' ב"ה יהיה שותף עם שמואל להאמר עליהם תריהו, ועוד יוקדם ר' ב"ה לשמואל.

לשמר כו' הסוס. לקמן נד ע"כ, ע"א, כמבואר סה ע"כ ד"ה הא.

אדרבה תסתיים דשמואל כו' לשמר אסור. י"ע דהא אף דשמואל סיפר דלמרו לפני רבי כן, מ"מ אמרו קאמר וליה לא ס"ל, כדדייק לעיל (מ:). אמרו קאמר וליה לא ס"ל, וזה דאס נאמר דרבי ס"ל כו' ימעאל דרבי יוסף, קשה על שמואל היאך פסק כחנניא, דהא הלכה כרבי מחבירי, [אך י"ל מני"ל דר' חנניא חזירו הוה דילמא רב], ובאמת לא צריח מי הוא הך מנילו ובאיהו דור היה, ואם הוא מנילו בן אחי ר' יהושע, או חנניא בן עקיבא הוא קודם רבין אף י"ל דילמא אמר לפניו ולא קיבלה מיניה.

והנה נהך נטירותא יתירתי דאסור, כגון גמל בחוטם דקני ליה אפסר, יש לענין אס אין לו אפסר רק חוטם, היה חסוי ונתנת כיון דלנין לו אפסר והוא לנין שמירה לא חשיב נטירותא יתירתי. דעיקר הטעם דהשכי נטירותא יתירתי משום דקני ליה באפסר והא ליה ליה אפסר, אף לפ"ו קשה הוה דמקשה מקשרה בעליו נמוסיה והא משוי הוא, לוקמא כגון שלח היה לו חבל אחר, אף לו אינו, דכיון דלפניה זו לא בעיא אפסר, אס כן כל שהוא יוצר מן החבל חשיב משוי, ומה לי צוה צמה שלח היה לו חבל, סוף סוף משוי הוא לענין פרה, וכן י"ל לענין שבת כיון דלעלמא זהו חסוי לגמל, אף לו שאין לו אפסר לעלמא דלא חשוי גמלים, ועוד דמי פסיס ויסבדו דלכולי עלמא מותר ללאת גמל בחוטם, כמו שאמר ר' יהודה בן צמירא לקמן (לד).

בעליה במוסריה כל"ל. והוא משנה פ"ב דפריה.

מיתרבי קשרה בעליה במוסרה כשרה. הא משנה ערובה פברה פ"ב מ"ג ותימה על הגאונים יר"ם ור"ע ז"ל שלח ציטור, ומעתה אין לנו לריבין לדברי המוס', דהוה מצי לשנויי הא מני חנניא דפריך מכה סתמא דמתניתין, דמתמא גיס מתניתין דהכא סבדא כן, ורז ושמואל משמע דקאי על פי' דמתניתין, ובפטר לפי מה שכתבתי צ"כ נמגילה (ד' 3) דעל רב

פרכין מסתמא דמתני' א"ש טפי ע"ש.

קשרה בעליה. פרה פ"ב (הגרל"צ).

פרה דמיה. שעות יא ע"כ (הגרל"צ).

מאי יוצאין ומאי נמשכין כו'. י"ל דשיר לתור לא שייך למיתני כלל, דכל בעלי שרי דאורחיהו ציה יולאין צו, דפשוט הוא. אלא דה"ק דכל דאורחיהו צשיר לתור יולאין צשיר הקשור באפסר, הן אס הוא לניו הן לשמירי ימירי דתריהו אסירי, מ"מ הכא כיון שקשויין זה צוה בעלי אהדרי ושרי, וז"ש מוזין וטובלין נמקומן דהוי חבור זה לזה, ומ"ד נטירותא יתירתי לתורא שריא, ע"כ מפרש כיוון למשך דקמ"ל דלני אסור דלא בטל להכי אע"ג דבעל לטיילה והוא, ולקמן פריך והאיכא חזילה כפי ח"ר פורת.

או יוצאין כרוכין או נמשכין, ומני משכין לגלויי איולאין דכרוכין הוא. אכל ז"ע דל"ל יולאין כרוכין.

מוולאות של בית רבי. (צ"מ עכ 3) מד"ה צמלימה.

מדרב יהודה כל"ל. מלח נפקא מתקא.

והתנן טבעת כו'. מוזין טעוה וז"ל כפי"צ.

טבעת. לקמן נח ע"כ רש"י ד"ה ושל לת, מוס' ד"ה חין, וע"ש פ' ע"א ד"ה ותיבוי, וע"ש סג ע"כ ד"ה בריה, חולין ע"כ ע"כ ד"ה למאי, וע"ש קיט.

רש"י. ד"ה טמאה. ואכולהו קאי תחתא ואם ושבכסב. ע' לקמן סג 3 מד"ה ואילו שהשיגו ע"ו.

תוספות. ד"ה רמזין. עיין תוי"ט ש"כ דלפי הר"ע דהסס נפטר דלשמע' דל"ה לשמא ימיוון לזוהי ע"כ. וזה דוחק דלמא ימיוון עה"ז, ול"ז דלשמע' דל"ה שמה מפול הזוהי שם מ"מ, וממנה מתמנה על הכלי דפסולה כדליתא ע"ש מ"כ.

בא"ד. אם יש באזור לא ישנה. י"כ ע"י תבוי"ט שם כ' דהג"י הנכונה אס י"כ באזור ישנה, דלפילו אס י"כ באזור ישנה לעובל פשם שני ישנה ועובל, וע"י רש"ל דגרסי לא ישנה.

דף נב ע"ב

גמרא. הואיל ואדם מושך. בירושלמי פ"ה ה"ח [א"ל] תפרך בעשיון להטמן. ולפי הק"ע הראשון היינו שייחא ד"ל, יתקן הכא להטמן להטנאות בהן ב"א, ולפי השני בק"ע היינו שייח' דרב יוסף הואיל ואדם מושך כו'. ועפ"מ, ודבריו הם דברי המוס'.

מי לא תניא מקל של בהמה של מתכת מקבל טומאה. ע"י בליס פירא מ"ו בה"ש ותראה שדין זה מפורש נמשנה, ויחכן שבוין לאותה משנה, ואם שלח הביאה כלשונה דלמניו כיולא צוה הרבצה, עמש"כ בענין ג"ה. (ד"ש) והאיכא חציצה. בירושלמי מוקי ליה ברפויין, דל"כ תקשה ממחתי רפוי' ולא טעובל כו'.

ואין ערוין מטומאתן. אלא בשינוי מעשה. [לעיל מח ע"כ רש"י ד"ה עד, צ"ה י ע"א ד"ה הא, וע"ש לו ע"א], פסחים מה ע"כ ד"ה כופת. [צ"כ יט ע"כ ד"ה ומיפוק ליה], חולין יט ע"כ ד"ה ותיבע, וצחיה ז"ד ע"א רש"י ד"ה דליביע, מנחות סט ע"א ד"ה פיל, סנהדרין מח ע"א ד"ה נחתי, לקמן נח ע"א ד"ה אפי"ם, וע"ש ע"כ.

סבר לה כר"י דאמר מעשה לחקן לאו מעשה היא כו'. ערש"י ומהר"ש ח"א רופין י"ט, וע"י מוספות רעק"א סופ"כ מכלים, וע"י נח"א נמשפת שם.

אלא לענין שבת. בירושלמי פ"ו ה"ג מדמה שבת לטומאה כמו לקמן נט ע"כ, ונראה דל"ל דהסוגי' דהכא כרנ"י לקמן ס ע"כ דמחלק בין שבת לטומאה, אלא דלף דלענין תכשיט ממתין לה לטומאה, היינו למיזל צמר התמיה, אבל מ"מ ליתנה לא דמי, דבשבת צמ"כ של מתכת אין נ"מ לענין טומאה בין יש עלי חוסם או לא, ולענין שבת יש חילוק.

דא ודא אחת היא. לקמן ס ע"א ד"ה ומיהו, וע"ש סג ע"כ ד"ה בריה, וע"ש קיז ע"א.

מ"מ